

Rakennusteollisuuden vastuullisuuden olennaisuusanalyysi

Kestävyysraportointi-webinaari 13.5.2024
Merja Vuoripuro

Vastuullisuus on RT:n strategian ja toimintasuunnitelman yhtenä kärkeemana

Vastuullisuus RT:n strategiassa 2023–2028

1

Osaava ja vastuullinen rakennusteollisuus

1.3. Vastuullisuuden haltuunotto koko arvoketjussa

- Kasvatamme alan kyvykkyyttä arvioida ja kehittää vastuullisuutta läpi arvoketjun ja elinkaaren
- Vahvistamme läpinäkyvyyttä edistäviä ja harmaata taloutta ehkäiseviä toimintamalleja aliorakointiketjuissa
- Varmistamme tulevaisuuden kilpailukyvn ja alan houkuttelevuuden sijoituskohteena ESG-näkökulmasta
- Nostamme alan vastuullisuustoimintaa näkyviin maineen kehittämiseksi

Vastuullisuuden olennaisuusanalyysin (Top10 2023) ja vastuullisuusohjelman (Top10 2024) tavoitteet

Tunnistaa ja kiteyttää olennaisimmat rakennusteollisuuden vastuullisuusteemat

Luoda yhtenäinen kuva rakennusalan vastuullisuudesta ja sen kehittamisestä sidosryhmien kanssa

Valita strategiset vastuullisuusteemat, tuottaa rakennusteollisuuden konkreettinen ohjelma, tavoitteet ja indikaattorit

Vastuullisuuden olennaisuusanalyysin vaiheet

Vastuullisuusteemojen tunnistamisessa on otettu huomioon rakennusalan kytkeytyminen osaksi laajempaa arvoverkkoa

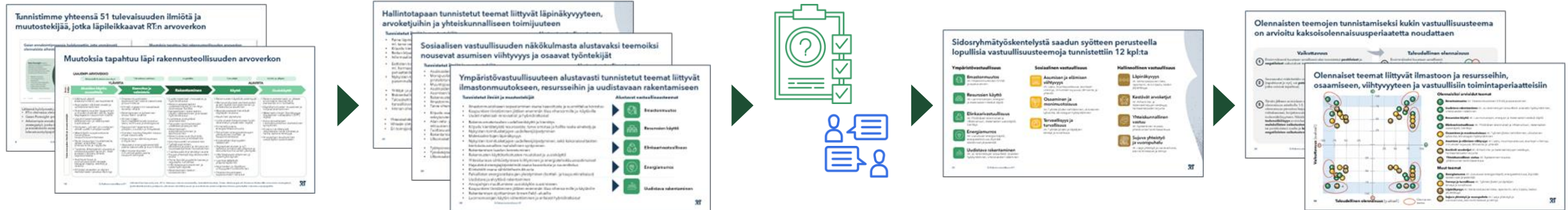

Tausta-analyysin ja sidosryhmäsyötteen avulla tunnistettiin pitkä lista vastuullisuusteemoja, joiden olennaisuutta arvioitiin

1 Tulevaisuuden ilmiöt ja vastuullisuuskentän muutokset

2

Olennaisuusanalyysi

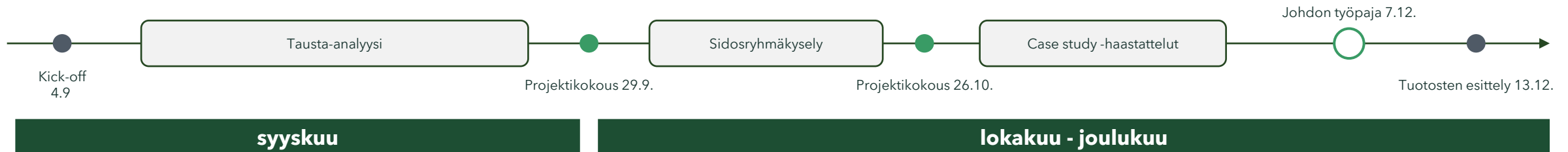
Tausta-analyysissä hyödynnettiin RT:n olemassa olevaa materiaalia ja muita toimialakatsauksia sekä Gaian Foresight -prosessia

Tausta-analyysin perusteella syntyi ensimmäinen näkemys rakennusalan olennaisuus-analyysissä arvioitavista vastuullisuusteemoista

Vastuullisuusteemoja ja niiden vaikutuksia, riskejä ja mahdollisuuksia syvennettiin laajalla sidosryhmäkyselyllä ja case study -haastatteluilla

Sidosryhmäyöskentelystä saadun syötteen perusteella lopullisia vastuullisuusteemoja tunnistettiin 12 kappaletta

Teemojen olennaisuutta arvioitiin vaikutusten ja taloudellisten riskien näkökulmasta - olennaisia teemoja tunnistettiin 8 kappaletta

syyskuu

lokakuu - joulukuu

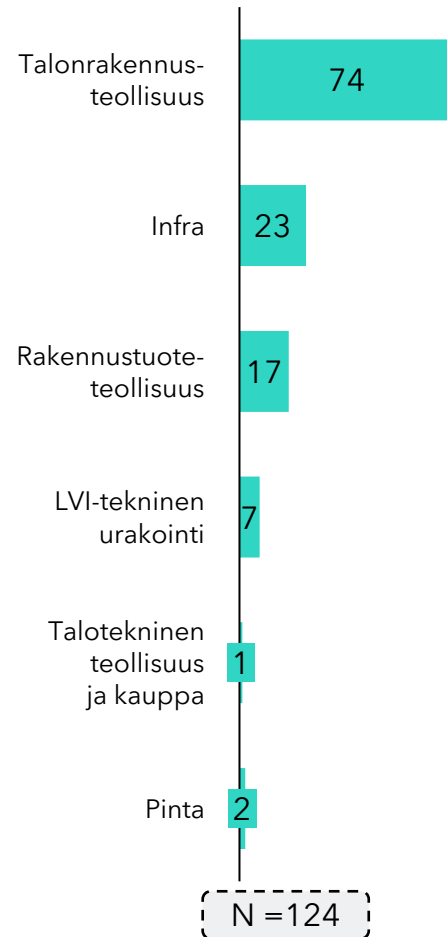
Sidosryhmäkysely ja -haastattelut

Sidosryhmäkysely keräsi vastauksia laajasti eri ryhmien keskuudesta, etenkin jäsenyritysten

Sidosryhmäkysely lyhyesti

- Kysely kohdennettu sekä RT:n jäsenyrityksille että valikoiduille ulkoisille sidosryhmille
- Tarkoituksena oli saada laajempi näkemys mistä rakennusteollisuuden vaikutus ympäristöön ja yhteiskuntaan muodostuu ja millaisia odotuksia yrityksillä on rakennusteollisuuden vastuullisuustyölle.
- Verkkokysely oli auki **5.10 - 20.10.2023**
- Kyselyyn vastasi yhteensä **179** henkilöä 15 sidosryhmästä.

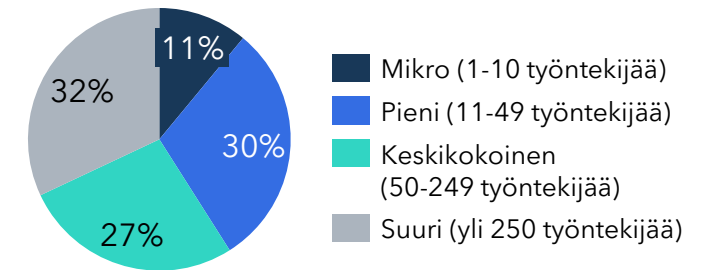
Jäsenyritykset

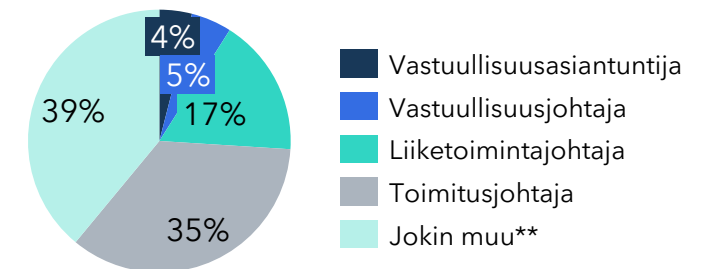
Ulkoiset

Jäsenyritysten koko

Jäsenyritysten vastaajien rooli

* Rakennusalan teknologiayritys, talouden ja juridiikan neuvontapalvelu, tukkukauppa (2), EU-asioita seuraava konsultti.

**Esimerkiksi hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja, hallituksen puheenjohtaja, talousjohtaja, tehdaspäällikkö, tuotantojohtaja, viestintäjohtaja, yrittäjä + muita

Sidosryhmähaastatteluja tehtiin kaksitoista ja ne kattoivat näkemyksiä läpi rakennusalan arvoverkon

#	Arvoverkon näkökulma / sidosryhmä	Haastateltu yritys/organisaatio
1	Alueiden käytön suunnittelu tai lainsäädäntö	Ympäristöministeriö
2	Kaavoitus ja valmistelu tai julkiset hankinnat	Vantaan kaupunki
3	Rakennushanke	GRK
4	Rakennusten käyttö/rakennuttaja	HOAS
5	Uusiokäyttö	Ytekki Oy
6	Materiaalit ja rakennustuotteet / teknologia	Rudus
7	Talotekniset ratkaisut	Are
8	Logistiikka	SKAL
9	Työntekijät/ Osaaminen, työehdot ym.	Rakennusliitto
10	Kansalaisjärjestöt / ihmisoikeudet	Finnwatch
11	Kansalaisjärjestöt	WWF
12	Poliitikot	Eduskunta

Keskeisistä vastuullisuuteen liittyvistä ilmiöistä on yksimielisyyttä, lisäksi ulkoiset sidosryhmät nostavat teknologian

 Jäsentyöt Ulkoiset sidosryhmät Haastateltavat

Ympäristövastuu

- Hiilijalanjäljen pienentäminen
- Materiaalien sekä raaka-aineiden kierrätys ja uusiokäyttö
- Energiatohokkuus ja päästöttömät rakennukset
- Fossiilisten polttoaineiden käytön vähentäminen
- Viherrakentaminen, rakentamisen vaikutus luontoon ja biodiversiteettiin
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen
- Teollisen tuotannon jätekysymykset

Rakentamisen laatu

- Rakentamisen ja lopputuotteiden laatu
- Rakennusalan koulutus ja osaamisen kehittäminen
- Tehokkuuden ja prosessien parantaminen

Sosiaalinen vastuu

- Työntekijöiden oikeudet, tasa-arvoisuus ja työolot
- Terveysten ja turvallisuuden takaaminen
- Eri ryhmien osallistaminen rakennusprojekteihin
- Vastuu ulkomaisista ja alihankintaketjun työntekijöistä
- Ihmiskaupan ja hyväksikäytön torjunta
- Kaupungistuminen

Yhteiskuntavastuu

- Rakennusalan yhteiskunnallinen viestintä
- Pyrkimys vastuulliseen suunnitteluun
- Lainsäädännölliset uudistukset
- Rakennusalan toimijoiden yhteistyö ja julkiset kilpailutukset
- Asuntorakentamisen vaikutus segregatioon
- Yhteiskehittämisen ja kumppanuusnäkökulma
- Vastuullisuus alihankintaketjuissa

Taloudellinen vastuu

- Harmaan talouden torjunta
- Verot ja lakisääteiset maksut
- Kannustimien hallinta ja kannattava liiketoiminta
- Työpaikkojen luonti
- Infrastruktuurin rakentaminen
- Vihreä rahoitus ja verohyödyt vastuullisesta toiminnasta

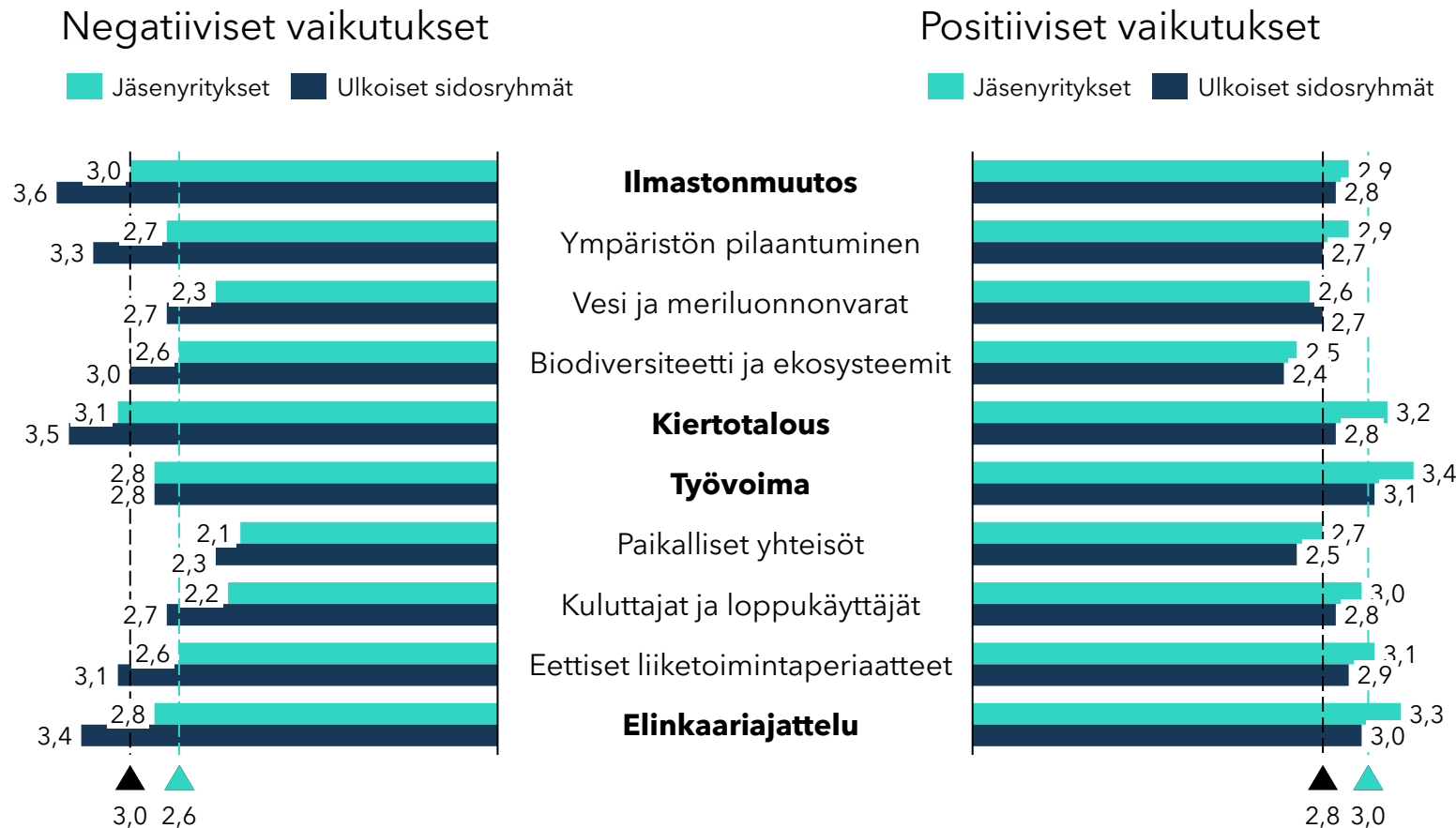
Teknologia ja innovaatio

- Teknologian rooli vastuullisuudessa
- Hiilijalan- ja kädenjäljen laskeminen
- Rakennesuunnittelun optimointi
- Modulaarisuus
- Puurakentamisen tukeminen tietomallinnuksessa
- Kiertotalouden mahdollistaminen

Suurimpina negatiivisina vaikutuksina nousee ilmastonmuutos ja kiertotalous, positiivisina työntekijät ja elinkaariajattelu

Rakennusteollisuuden nykyiset vaikutukset vastuullisuusteemoihin

Keskeisimmät havainnot

- Sekä sisäisten että ulkoisten ryhmien mielestä rakennusteollisuudella on suurin negatiivinen vaikutus **ilmastonmuutokseen** ja **kiertotalouteen**
- Paikalliset yhteisöt nähdään vähiten negatiivisten vaikutusten alaisina molemmissa vastaajaryhmissä
- Ryhmät ovat myös samaa mieltä suurimmista positiivisista vaikutuksista **työntekijöihin** ja **elinkaariajatteluun**
- Kaikki ovat myös sitä mieltä, että pienin positiivinen vaikutus rakennusteollisuudella on biodiversiteettiin

Tulevaisuudessa korostuvat teemat nähdään vahvasti liittyvän ympäristövastuullisuuteen

Jäsenyritykset

Ulkoiset sidosryhmät

Rakennusalalta odotetaan konkreettisia ja kokonaisvaltaisia tekoja, RT:ltä fasilitoivaa ja lainsäädäntöä kehittävää roolia

Odotukset rakennusalan vastuullisuustyölle

Konkreettiset teot

- Asioiden aito eteenpäin vieminen ja näistä viestiminen
- Yhteisen ja selkeän pitkän aikavälin tavoitteen ja tahtotilan asettaminen
- Vastuullisuustyön edelläkävijyys

Ymmärryksen kasvattaminen

- Tietämys alaa koskevasta sääntelystä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä viestiminen

Kokonaisvaltaisuus

- Kestävyyden koko kirjon huomioonottaminen; ekologisesta, sosiaalisesta ja taloudellisesta näkökulmasta
- Parhaan saatavilla olevan tiedon käyttäminen vastuullisuustyön pohjana
- Huolellisuusvelvoitteen noudattaminen koko arvoketjussa

Odotukset RT:n roolille

Fasilitoiva rooli

- Rakentava, keskusteleva, koordinoiva ja kannustava osapuoli
- Alusta, joka mahdollistaa eri toimijoiden välisen yhteistyön
- Jäsenyritysten yhteentuoja

Lainsäädännön kehittäminen ja vaikuttaminen

- Lainsäädännön tulkitsemisen ja konkretisoimisen asiantuntija
- Lainsäädäntöä eteenpäin vievä ja kehittävä
- Lainsäädännön ja elinkeinoelämän yhteyden ylläpitäjä

Suunnan näyttäminen

- Vastuullisuustyön edelläkävijä
- Oma jäsenkuntaa eteenpäin vievä ja sitä ohjaava toimija

Olennaiset vastuullisuusteemat ja kaksoisolennaisuusperiaate

Sidosryhmätyöskentelystä saadun syötteen perusteella vastuullisuusteemoja tunnistettiin 12

Ympäristövastuullisuus

Ilmastonmuutos

ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Resurssien käyttö

ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö

Elinkaarivastuullisuus

ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys

Energiamurros

ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät

Uudistava rakentaminen

ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Sosiaalinen vastuullisuus

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt

Osaaminen ja monimuotoisuus

ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen

Terveellisyys ja turvallisuus

ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus

Hallinnollinen vastuullisuus

Läpinäkyvyys

ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyys

Kestävät arvoketjut

ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta

Yhteiskunnallinen vastuu

ml. vastuullisuudessa systeeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys

Olellaisten teemojen tunnistamiseksi kukin vastuullisuusteema arvioitiin kaksoisolellaisuusperiaatetta noudattaen

Vaikutavuus

- 1 Ensimmäisenä kuvataan sanallisesti alan tunnistetut **positiiviset** ja **negatiiviset** vaikutukset teemaan.
- 2 Seuraavaksi määritetään onko tunnistetut vaikutukset **todellisia** (tapahtuvat jo nyt), vai **potentiaalisia** (ei vielä realisoituneita, mutta jotka voisivat tapahtua).
- 3 Tämän jälkeen arvioidaan vaikutusten olellaisuus asteikolla 1-5. Vaikutusten olellaisuus perustuu laajuuteen, mittakaavaan, korjattavuuteen ja todennäköisyyteen. Näistä **todennäköisyys** arvioidaan vain **mahdollisten vaikutusten** (negatiivisten tai positiivisten) osalta ja **korjattavuus negatiivisten vaikutusten osalta**.

LAAJUUS

MITTAKAAVA

KORJATTAVUUS

TODENNÄKÖISYYS

Taloudellinen olellaisuus

- 4 Ensimmäiseksi kuvataan sanallisesti teeman luomat nykyiset ja mahdolliset **taloudelliset riskit** ja **mahdollisuudet** alalle kolmesta eri näkökulmasta: myynti & kustannukset, investoinnit ja rahoitus.
- 5 Seuraavaksi arvioidaan kunkin näkökulman tunnistetut taloudelliset riskit ja mahdollisuudet asteikolla 1-5.

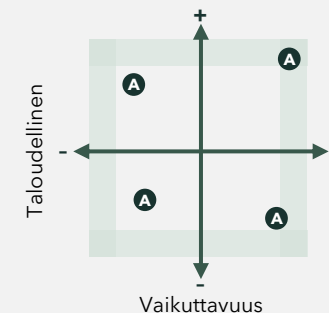
MYynti & KUSTANNUKSET

INVESTOINNIT

RAHOITUS

Olellaisuusmatriisi

- 6 Arvioinnin tuloksena teema sijoitetaan olellaisuusmatriisille sen positiivisten ja negatiivisten vaikutusten sekä taloudellisten riskien ja mahdollisuuksien pohjalta.

Analyyysin esimerkkiteemana: Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos

Positiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Alan toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi esimerkiksi energiatehokkuuden parantamisella ja vähähiilisiä materiaaleja hyödyntämällä.
- Ilmastonmuutoksen sopeutumiseen varautuvat ratkaisut muun muassa jäähdytystarpeiden huomioiminen, hulevesien hallinta ja sopeutumisen huomioivat kaavoituskäytännöt.

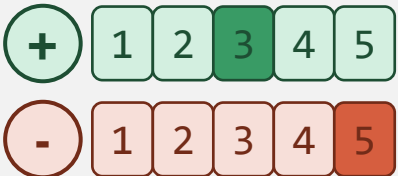
Negatiivisia vaikutuksia

Todellisia **Potentiaalisia**

- Rakennetun ympäristön ja rakentamisen elinkaaren aikaiset päästöt muun muassa fossiilisen energian ja hiili-intensiivisten materiaalien käytöstä johtuen.
- Maankäyttöön muutoksiin liittyvät päästöt ml. metsien hakkaaminen

Laajuus

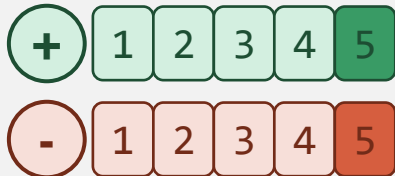
Kuinka merkittäviä alan positiiviset/negatiiviset vaikutukset ovat?
1= pienet
5= suuret

- Rakennusten ja rakentamisen energiankäyttö vastaa 30 %¹ energian loppukäytöstä ja aiheuttaa n. 35 %¹ kaikista kasvihuonekaasupäästöistä
- Sidosryhmätyöskentelyssä kävi ilmi, että alan teot ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi voisivat olla kunnianhimoisempia.

Mittakaava

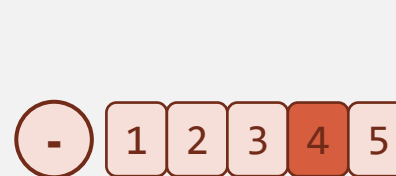
Kuinka laajasti alan vaikutukset ovat levinneet?
1= rajoitetusti
5= laajasti

- Rakennettu ympäristö koskettaa kaikkia ihmisiä
- Kaupunkikehityksen ja kaupungistumisen myötä rakentamistarve kasvaa, mikä johtaa vaikutusten laajaan mittakaavaan.

Korjattavuus

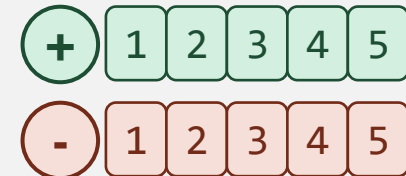
Missä määrin **negatiiviset** vaikutukset voidaan korjata ja palauttaa alkuperäiseen tilaan?
1= helposti korjattavissa
5= peruuttamaton

- Kasvihuonekaasujen poistuminen ilmacehästä on hidasta vaikka päästöjä saataisiinkin vähennettyä
- Rakennusten ja infrastruktuurin elinikä on useita kymmeniä vuosia - uudistamisen tarve toteutuu hitaasti.

Todennäköisyys

Kuinka todennäköisiä **mahdolliset** vaikutukset ovat?
1= erittäin epätodennäköisiä
5= hyvin todennäköisiä

- Ilmastonmuutokseen liittyvät vaikutukset tapahtuvat jo nyt ja ovat näin todellisia.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja arvoverkon aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.

+ Taloudelliset mahdollisuudet

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- *Mahdollisuus uusille tuotteille ja palveluille kysynnän kasvaessa esim. hiilijalanjälkeä laskevat ja energian kulutusta vähentävät tuotteet ja palvelut sekä sopeutusratkaisut esim. tulvasuojaukset.*

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- *Sopeutuminen vaatii infran kehittämistä, joka luo investointimahdollisuuksia esim. hulevesiä läpäisevät materiaalit ja älykkäät rakennusjärjestelmät.*
- *Hillintään liittyvät uudet teolliset investoinnit, esim. vihreän betonin ja teräksen tuotanto ja energiaratkaisut.*

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- *Ilmastonmuutoksen huomioiva liiketoiminta mahdollistaa paremmat rahoitusehdot. Pidemmällä aikavälillä rahoituksen saaminen voi olla vaikeaa, jos ilmastonmuutosta ei ole huomioitu.*

Arvioi karkeasti kuinka suuri positiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

- Taloudelliset riskit

1. MYYNTI & KUSTANNUKSET

- *Sopeutuminen lisää kustannuksia, etenkin jos toimiin tartutaan liian myöhään esimerkiksi vakuutuskustannukset voivat nousta.*
- *Riittämättömät hillintätoimet voivat vaikuttaa yrityksen maineeseen ja asiakassuhteisiin negatiivisesti.*

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **myyntiin ja/tai kustannuksiin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

2. INVESTOINNIT

- *Sopeutuminen voi vaatia äkillisiä investointeja, etenkin jo toimiin tartutaan liian myöhään esimerkiksi tulvavallien rakentaminen ja rakennusten säännestokyvyn parantaminen.*
- *Investointeja tarvitaan myös osaamisen kehittämiseen.*

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **investointeihin** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta). Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

3. RAHOITUS

- *Ilman riittäviä toimia rahoituksen saaminen tulevaisuudessa vaikeutuu. Esimerkiksi EU-taksonomian kriteereissä on mukana sekä ilmastonmuutoksen hillintä että sopeutuminen.*

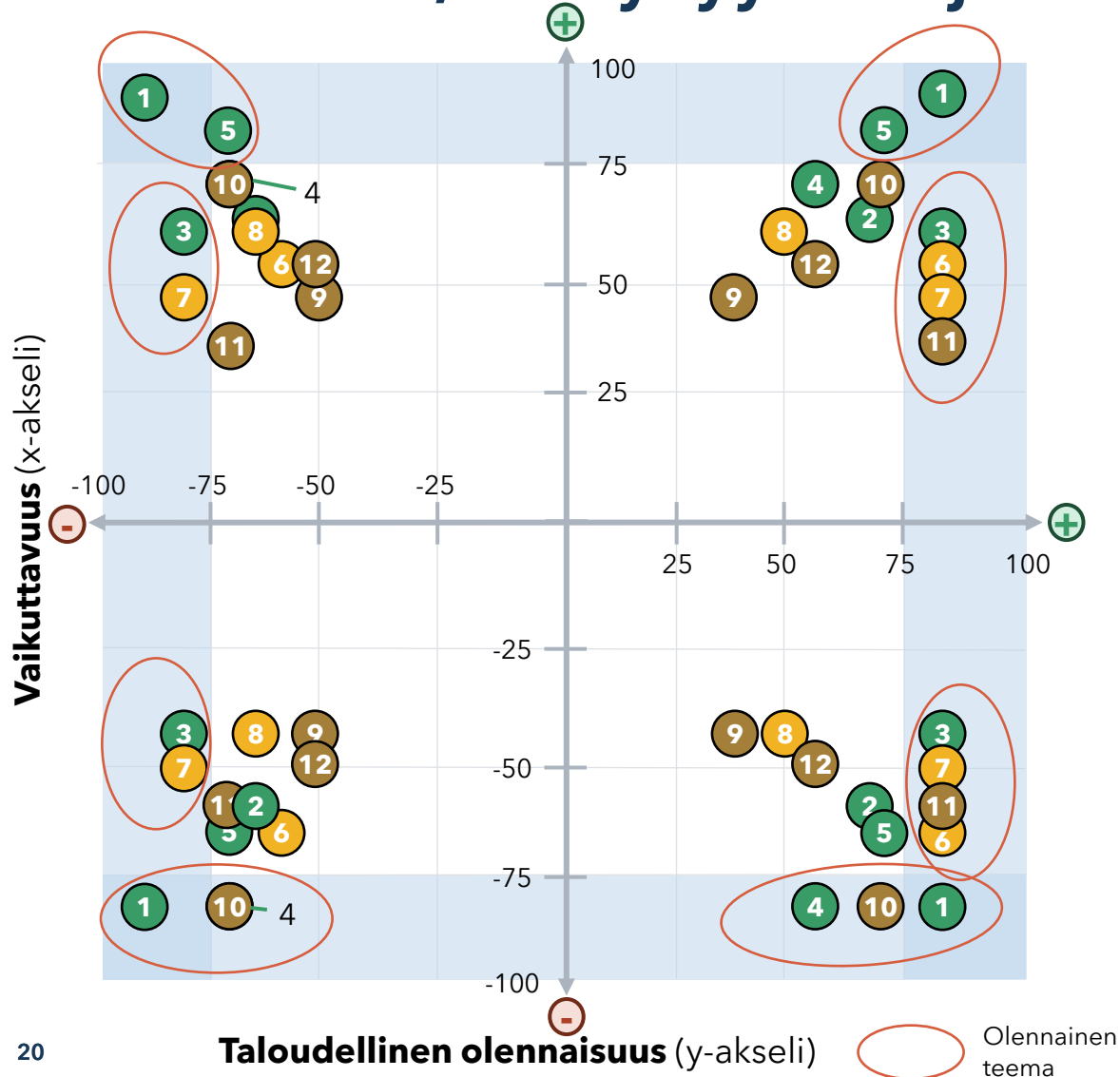

Arvioi karkeasti kuinka suuri negatiivinen taloudellinen vaikutus ilmiöllä on alan **rahoitukseen** keskipitkällä aikavälillä (5-15 vuotta)? Lihavoi valitsemasi luku (1= pieni vaikutus, 5= suuri vaikutus).

Olennaisuusmatriisissa kaikkien teemojen tarkastelu

Olennaiset teemat liittyvät ilmastoon ja resursseihin, osaamiseen, viihtyvyyteen ja vastuullisiin toimintaperiaatteisiin

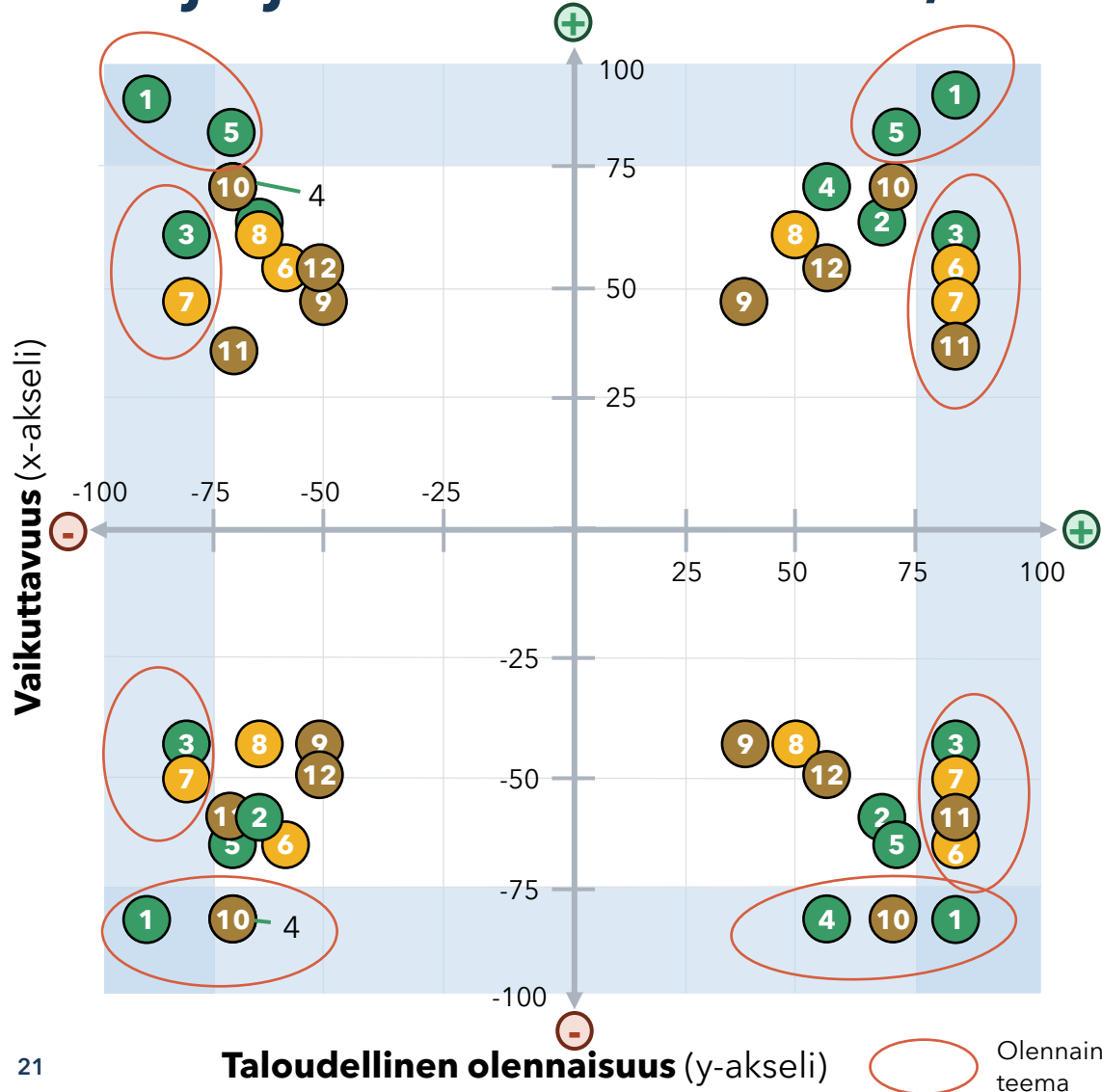
Olennaisiksi arvioidut teemat

- 1 **Ilmastonmuutos** ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen
- 3 **Uudistava rakentaminen** ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, ennallistaminen, monimuotoisten viheralueiden lisääminen
- 4 **Resurssien käyttö** ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö
- 5 **Elinkaarivastuullisuus** ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys
- 6 **Osaaminen ja monimuotoisuus** ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen
- 7 **Asumisen ja elämisen viihtyvyys** ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt
- 10 **Kestävät arvoketjut** ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, työntekijöiden oikeudet, harmaan talouden torjunta
- 11 **Yhteiskunnallinen vastuu** ml. vastuullisuuden systeeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Muut teemat

- 2 **Energiamurros** ml. uusiutuvan energian käyttö, energiatehokkuus, älykkäät talotekniset järjestelmät
- 8 **Terveys ja turvallisuus** ml. työntekijöiden ja käyttäjien terveys ja turvallisuus
- 9 **Läpinäkyvyys** ml. vertailukelpoinen tieto, raportointi, reilu kilpailu, tiedon jäljitettävyys
- 12 **Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu** ml. laaja yhteistyö ja vuorovaikutus, alan toimintatavat ja kehitys

Olennaisiin teemoihin liittyy sekä vaikutuksia että taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia, etenkin ilmastoon kumpiakin

Mistä näkökulmasta teemat ovat olennaisia?

- ⊕ Teema on olennainen positiivisten vaikutusten tai taloudellisten mahdollisuuksien näkökulmasta
- ⊖ Teema on olennainen negatiivisten vaikutusten tai taloudellisten riskien näkökulmasta

	Teemat	Taloudellinen olennaisuus		Vaikuttavuus	
1	Ilmastonmuutos	⊕	⊖	⊕	⊖
3	Uudistava rakentaminen			⊕	⊖
4	Resurssien käyttö		⊖		
5	Elinkaarivastuullisuus	⊕			
6	Osaaminen ja monimuotoisuus			⊕	
7	Asumisen ja elämisen viihtyvyys			⊕	⊖
10	Kestävät arvoketjut		⊖		
11	Yhteiskunnallinen vastuu			⊕	

Tarkempi analyysi teemojen vaikutuksista, riskeistä ja mahdollisuuksista liitteessä 4

Kaksoisolennaisuusanalyysin perusteella olennaisia vastuullisuusteemoja valikoitui 8

Ympäristövastuullisuus

Ilmastonmuutos

ml. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen

Resurssien käyttö

ml. luonnonvarojen, energian ja materiaalien kestävä käyttö

Elinkaarivastuullisuus

ml. pitkäikäiset rakennukset ja infrastruktuuri, materiaalien uusiokäyttö ja kierrätys

Uudistava rakentaminen

ml. jo rakennettujen brownfield-alueiden hyödyntäminen, viheralueiden lisääminen

Sosiaalinen vastuullisuus

Asumisen ja elämisen viihtyvyys

ml. laatu, muuntojoustavuus, asuntojen sisäolosuhteet, liikkumisen sujuvuus, lähiluonto ja -yhteisöt

Osaaminen ja monimuotoisuus

ml. osaamisen kehittäminen, ulkomainen työvoima, teknologian hyödyntäminen

Hallinnollinen vastuullisuus

Kestävät arvoketjut

ml. alihankinta- ja materiaaliketjujen kestävyys, harmaan talouden torjunta

Yhteiskunnallinen vastuu

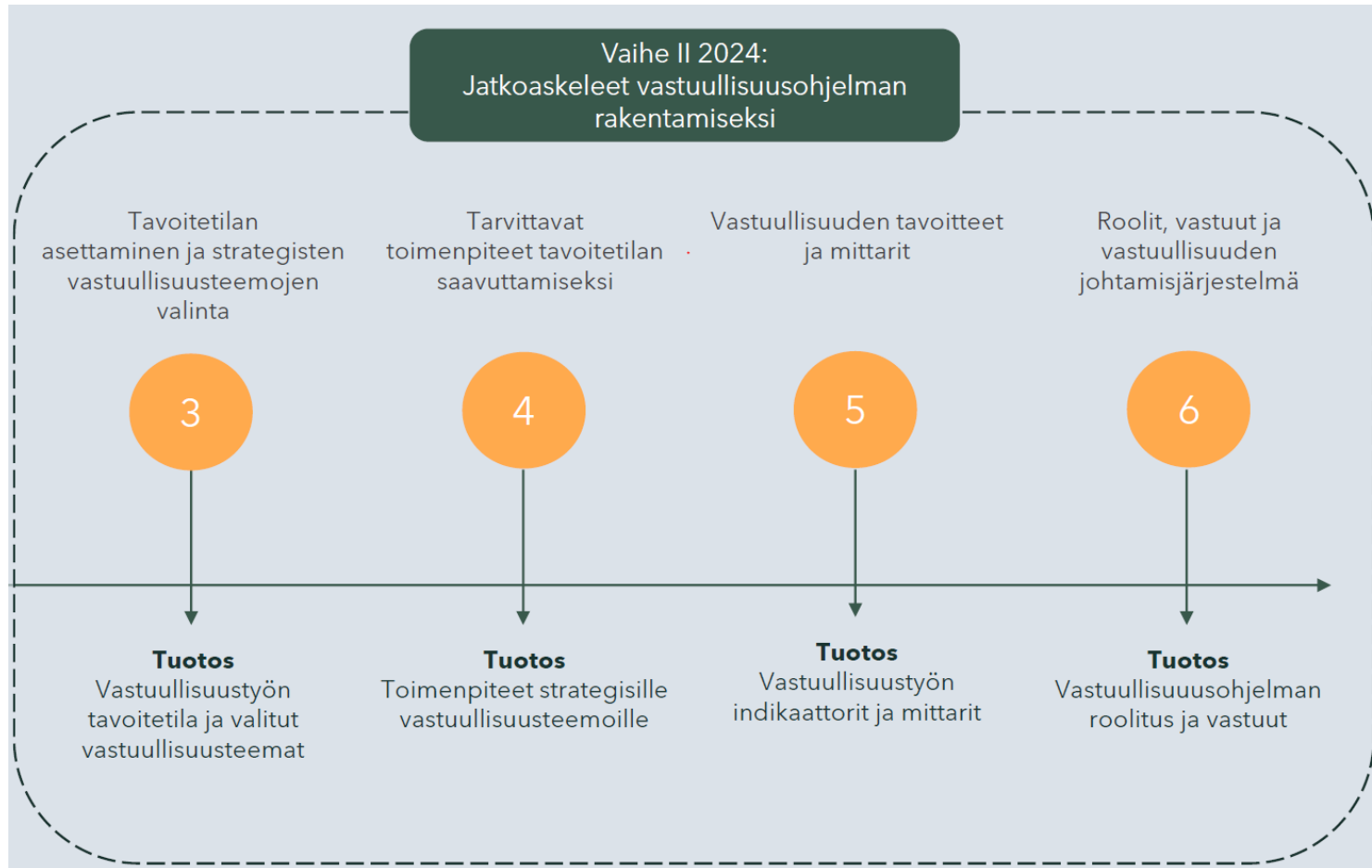
ml. vastuullisuudessa systeeminen muutos, yhteiskunnan toimintavarmuus

Jäsenyritykset voivat hyödyntää olennaisuusanalyysiä raportoitavien vastuullisuusaiheidensa tunnistamiseen

- EU:n uuden **kestävyysraportointidirektiivin (CSRD)** tavoitteena on varmistaa, että yritykset raportoivat relevantteja ja vertailukelpoisia vastuullisuustietoja.
- Yksi CSRD:n mukanaan tuomista muutoksista vastuullisuusraportointiin on **vaatimus kaksoisolennaisuuteen perustuvasta olennaisuusarviointista**, jonka avulla määritetään mistä vastuullisuusaiheista yrityksen tulisi raportoida.
- Kaksoisolennaisuudella tarkoitetaan sitä, miten yritys vaikuttaa ympäröivään yhteiskuntaan ja ympäristöön sekä mitä vastuullisuusteemoihin liittyviä taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia yritykseen kohdistuu. Vaikutusten tarkastelu molemmista näkökulmista johtaa kattavaan arviointiin yrityksen kannalta olennaisista vastuullisuusteemoista.
- Jokainen CSRD:n piiriin kuuluva yritys tekee oman olennaisuusanalyysinsä, mutta **rakennusteollisuuden yhteistä olennaisuusanalyysiä voi käyttää apuna analysoitavien teemojen tunnistamiseen**

Rakennusteollisuuden vastuullisuusohjelman laatiminen

Vuonna 2024 toteutamme laajemman vastuullisuusohjelman olennaisuusanalyysin pohjalta

- Työtä ohjaamaan on perustettu **vastuullisuuden ohjausryhmä** jäsenyritysten edustajista
- Projektia koordinoi RT:n **vastuullisuustiimi**, jonka vetäjänä toimii Ville Wartiovaara ja varavetäjänä Merja Vuoripuro
- Toimenpiteet määritetään **teemakohtaisissa työpajoissa**, joihin kutsutaan laajemmin yritysedustajia
- Projektin aikataulu 3-10/2024
- Kumppanina Gaia Consulting
- Projektiin on saatu rahoitusta TT-säätiöltä

Rakennusteollisuuden toimijat tavoittelevat kehityksen suunnannäyttäjän roolia

Vastuullinen toimija

Strategia:

- Vastuullisuus on esillä alan arvoissa ja toiminnassa

Ratkaisut:

- Rakentamista tehdään laadukkaasti ja turvallisesti

Vaikutukset:

- Negatiivisia kestävyysvaikutuksia pyritään vähentämään

Säätely:

- Lainsäädännöstä, rahoitussektorilta ja asiakkailta tulevat vastuullisuuden odotukset täytetään

Vastuullisuuden edistäjä

Strategia:

- Vastuullisuus on huomioitu alan liiketoimintastrategioissa
- Selkeät kestävyystavoitteet on asetettu ja niiden saavuttamiseksi tehdään konkreettisia toimenpiteitä

Ratkaisut:

- Ala kehittää kestäväää ja ympäristölähtöistä rakentamista ja yritysten kilpailukykyä parannetaan vastuullisuuden avulla

Vaikutukset:

- Ala pyrkii vähentämään negatiivisia ja luomaan positiivisia kestävyysvaikutuksia

Säätely:

- Ala reagoi tehokkaasti uuteen säätelyyn ja ovat tietoisia säätelyn kehittymisestä

Tavoitetila

Kehityksen suunnannäyttävä

Strategia:

- Vastuullisuus on integroitu alan liiketoimintaan ja liiketoimintastrategioihin
- Alalla on muodostettu tiekarttoja tavoitteiden seuraamiseksi ja mittaamiseksi

Ratkaisut:

- Ala tarjoaa luovia ja innovatiivisia ratkaisuja kestävyysaasteiden ratkomiseen
- Kestävyyden avulla luodaan uusia markkinoita ja liiketoimintamahdollisuuksia

Vaikutukset:

- Ala pyrkii systeemiseen muutokseen, jossa laajan yhteistyön kautta minimoidaan negatiiviset ja maksimoidaan positiiviset kestävyysvaikutukset koko arvoketjun mitalta

Säätely:

- Ala vaikuttaa aktiivisesti vastuullisuutta edistävän säätelyn kehittymiseen kotimaassa ja kansainvälisesti

Rakennusteollisuuden toimijoiden matka kohti kehityksen suunnannäyttäjää

Vastuullisuusohjelman pohjaksi on valittu viisi strategista vastuullisuusteemaa

Strategiset teemat

Ilmasto: Vähähiilinen ja ilmastoresilientti rakennettu ympäristö

Ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen läpi rakennusteollisuuden arvoketjun ja arvoverkon aina rakennuskohteiden suunnittelusta niiden ylläpitoon. Ilmastonmuutos kattaa sekä hillintätoimet että ilmastonmuutokseen sopeutumisen.

Biodiversiteetti: Luontoa huomioiva rakentaminen

Uudistava, elvyttävä ja ennallistava rakentaminen luontopositiivisen siirtymän mahdollistamiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi. Uudistavaan rakentamiseen kytkeytyvät luonnon ja ihmisten hyvinvointi, ympäristön tilan parantaminen, brownfield-alueiden hyödyntäminen, luonnonvarojen käytön vähentäminen sekä monimuotoisten viheralueiden lisääminen.

Kiertotalous: Elinkaarilähtöinen toiminta

Elinkaarilähtöisyydellä pyritään pitkäikäisiin rakennuksiin ja infrastruktuuriin sekä materiaalien kiertoon ja uusiokäyttöön. Teemassa huomioidaan koko rakennusten ja rakenteiden elinkaari aina suunnittelusta ja rakentamisesta käyttöönottoon, huoltamiseen ja korjaamiseen sekä elinkaaren päättyessä purkamiseen ja materiaalien uudelleenkäyttöön.

Työvoima: Monimuotoinen ja hyvinvoiva henkilöstö

Monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen rakennusteollisuudessa. Työhyvinvoinnin takaaminen varmistamalla terveellinen ja turvallinen työympäristö. Monimuotoisuudella ja työhyvinvoinnilla mahdollistetaan alan veto- ja pitovoima.

Liiketoimintaperiaatteet: Läpinäkyvä ja reilu arvoketju

Läpinäkyvyyden toteutuminen koko rakennusteollisuuden arvoketjussa. Läpinäkyvyydellä tarkoitetaan tarvetta vertailukelpoiselle ja kattavalle tiedolle reilun kilpailun ja tiedon jäljitettävyyden mahdollistamiseksi. Eettisten toimintaperiaatteiden ja työntekijöiden oikeuksien toteutuminen varmistetaan koko arvoketjussa ml. harmaan talouden torjunta ja hankintaperiaatteiden varmistaminen.

Seuraavaksi valituille strategisille vastuullisuusteemoille kartoitetaan toimenpiteitä teemakohtaisissa työpajoissa

Vaihe II 2024:
Jatkoaskeleet vastuullisuusohjelman rakentamiseksi

1 Tavoitetilan asettaminen ja strategisten vastuullisuusteemojen valinta

- Aloituskokous käytännön asioiden ja aikataulun sopimiseksi
- Vastuullisuustyöryhmän ja -tiimin työpaja tavoitetilan asettamiseksi ja strategisten vastuullisuusteemojen valitsemiseksi
- Projektikokous tulosten läpikäymiseksi ja alustavan ohjelmaviitekehityksen esittely

Tuotokset

Näkemykset tavoitetilasta ja strategisista vastuullisuusteemoista

2 Tarvittavat toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi

- Teemoitetut livetyöpajat valituille vastuullisuusteemoille (3-5 kpl) - kutsutaan kohdennetusti yritysten edustajia sekä RT:n sisäisiä asiantuntijoita
- Projektikokous teemoitettujen livetyöpajojen tulosten läpikäymiseksi.

Tuotokset

Tarvittavat toimenpiteet jokaiselle strategiselle vastuullisuusteemalle

3 Vastuullisuuden tavoitteet ja mittarit

- Ennakkotehtävän esittely liittyen vastuullisuuden tavoitteiden ja mittareiden tunnistamiseen
- Vastuullisuustyöryhmän ja -tiimin sekä ylimmän johdon työpaja
- Projektikokous johdon työpajan tulosten läpikäymiseksi

Tuotokset

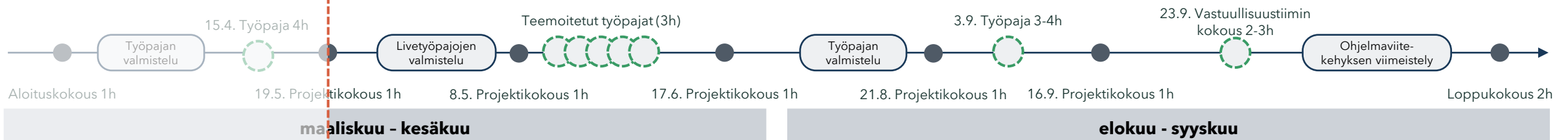
Tavoitteet ja mittarit jokaiselle strategiselle vastuullisuusteemalle

4 Roolit, vastuut ja johtamisjärjestelmä

- Vastuullisuustiimin kokous roolien, vastuiden ja johtamisjärjestelmän määrittämiseksi
- Gaia viimeistelee vastuullisuusohjelman, jossa ovat näkyvillä strategiset teemat ja niiden tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit
- Lopputulosten esittely ja keskustelu vastuullisuustyön seuraavista askeleista

Tuotokset

Yhteisymmärrys rooleista, vastuista ja edistymisen seuraamisesta

Vastuullisuusteemojen yhteys

- Kestävyyseraportointistandardeihin (ESRS)
- YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin (SDG)
- RT:n strategiaan

Rakennusalan vastuullisuusteemat linkittyvät laajasti sekä EU:n kestävyysraportointistandardeihin (ESRS)...

ESRS-standardit												
	Ilmastonmuutos	Resurssien käyttö	Elinkaari-vastuullisuus	Energiamurros	Uudistava rakentaminen	Asumisen ja elämisen viihtyvyys	Osaaminen ja monimuotoisuus	Terveellisyys ja turvallisuus	Läpinäkyvyys	Kestävät arvoketjut	Yhteiskunnallinen vastuu	Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu
E1 Ilmastonmuutos	✓			✓								
E2 Pilaantuminen												
E3 Vesivarat ja merten luonnonvarat		✓										
E4 Biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit			✓		✓							
E5 Kiertotalous		✓	✓									
S1 Oma työvoima							✓	✓				
S2 Arvoketjun työntekijät							✓	✓		✓		
S3 Vaikutuksen kohteena olevat yhteisöt												
S4 Kuluttajat ja loppukäyttäjät						✓		✓			✓	✓
G1 Liiketoiminnan harjoittaminen									✓	✓	✓	✓

...että YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin

	Ilmastonmuutos	Resurssien käyttö	Elinkaari-vastuullisuus	Energiamurros	Uudistava rakentaminen	Asumisen ja elämisen viihtyvyys	Osaaminen ja monimuotoisuus	Terveellisyys ja turvallisuus	Läpinäkyvyys	Kestävät arvoketjut	Yhteiskunnallinen vastuu	Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu
1. Ei köyhyyttä												
2. Ei nälkää												
3. Terveysttä ja hyvinvointia							✓					
4. Hyvä koulutus						✓						
5. Sukupuolten tasa-arvo						✓						
6. Puhdas vesi ja sanitaatio		✓			✓							
7. Edullista ja puhdasta energiaa				✓								
8. Ihmisarvoista työtä ja talouskasvua						✓	✓			✓	✓	
9. Kestävää työtä, innovaatiota ja infras.			✓								✓	
10. Eriarvoisuuden vähentäminen									✓			
11. Kestävät kaupungit ja yhteisöt						✓						
12. Vastuullista kuluttamista		✓										
13. Ilmastotekoja	✓											
14. Vedenalainen elämä					✓							
15. Maanpäällinen elämä					✓							
16. Rauha, oik.mukaisuus ja hyvä hallinto									✓	✓		
17. Yhteistyö ja kumppanuus												✓

Vastuullisuusteemat kytkeytyvät myös RT:n strategiaan

RT:n strategiset teemat

1 Osaava ja vastuullinen rakennusteollisuus

Osaava työvoima

Terveellisyys ja turvallisuus

Kestävät arvoketjut

Yhteiskunnallinen toimijuus

2 Kasvun edellytykset ja toimivat markkinat

Asumisen viihtyisyys

Läpinäkyvyys

Sujuva yhteistyö ja vuoropuhelu

Elinkaari-vastuullisuus

3 Vihreän siirtymän mahdollisuudet

Ilmastonmuutos

Resurssien käyttö

Energiamurros

Uudistava rakentaminen

Jäsentiedote olennaisuusanalyysistä ja vastuullisuusohjelman laatimisesta
<https://rt.fi/2024/03/rakennusteollisuus-tukee-jasenyritysten-vastuullisuustyota-laatimalla-vastuullisohjelman/>

Olennaisuusanalyysin loppuraportti
<https://rt.fi/wp-content/uploads/2024/03/Rakennusteollisuuden-vastuullisuuden-olennaisuusanalyysi-Loppuraportti.pdf>

Maa, jota rakennetaan hyvin, voi hyvin.

Lisätietoja:

Merja Vuoripuro ja Ville Wartiovaara

etunimi.sukunimi@rt.fi

puh. 040 587 2642/Merja

Vastuullisuusanalyysi toteutettu yhteistyössä
Gaia Consulting Oy:n kanssa